ורבי יהודה האי [1]וענתה ואמרה מאי עביד ליה מיבעי ליה לאגמורי ללוים דבלשון הקודש ולילף קול ממשה ענייה גמיר קול קול לא גמיר תניא נמי הכי רבי יהודה אומר כל מקום שנאמר כה ככה ענייה ואמירה אינו אלא לשון הקודש כה [2]כה תברכו ככה דחליצה ענייה ואמירה דלוים: ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן כו': תנו רבנן [3]הלא המה בעבר הירדן מעבר לירדן ואילך דברי רבי יהודה אחרי דרך מבוא השמש מקום שחמה זורחת בארץ הכנעני היושב בערבה אלו הר גריזים והר עיבל שיושבין בהם כותיים מול הגלגל סמוך לגלגל אצל אלוני מורה שכם ולהלן הוא אומר [4]ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור להלן שכם אף כאן שכם [5] תניא אמר רבי אלעזר ברבי יוסי בדבר זה זייפתי ספרי כותיים אמרתי להם זייפתם תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אלוני מורה שכם אף אנו מודים שאלוני מורה שכם אנו למדנוה בגזרה שוה אתם במה למדתום [6]רבי אלעזר אמר הלא המה בעבר הירדן סמוך לירדן [7] דאי מעבר הירדן ואילך הלא כתיב [8]והיה בעברכם את הירדן אחרי דרך מבוא השמש מקום שהחמה שוקעת בארץ הכנעני ארץ חוי היא היושב בערבה והלא בין הרים וגבעות הן יושבין מול הגלגל והלא לא ראו את הגלגל רבי אליעזר ב"י אומר לא בא הכתוב אלא להראות להן דרך בשניה כדרך שהראה להן בראשונה דרך בדרך לכו ולא בשדות וכרמים היושב בישוב לכו ולא במדברות בערבה בערבה לכו ולא בהרים וגבעות תנו רבנן [9]כיצד עברו ישראל את הירדן בכל יום ארון נוסע אחר שני דגלים והיום נסע תחילה שנאמר [10]הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בכל יום ויום לוים נושאין את הארון והיום נשאוהו כהנים שנאמר [11]והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נושאי ארון ה' וגו' תניא [12]רבי יוסי אומר בשלשה מקומות נשאו כהנים את הארון כשעברו את הירדן וכשהסיבו את יריחו וכשהחזירוהו למקומו

וכיון

ורבי יהודה הא'. גזירה שוה דענייה ואמירה מאי עביד ליה: **עניה עניה גמר.** גזירה שוה דענייה עניה למד מרבו ג"ש דקול קול לא שמע ואין המלמד דן גז"ש[a] אע"כ קבלה: **כל מקום שנאמר כה ככה עניה ואמירה.** נדבר התלוי בדיבור אינו אלא לשון קודש: ה"ג **כה כה מברכו.** כלומר לענין נשיאות כפים איתמר דילפי לה רבנן לקמן (דף לח.) בגזירה שוה ואתא ר' יהודה למימר בגופה כתיב: ה"ג **ככה דחליצה עניה ואמירה דלוים.** ולא גרסינן מלוים. כלומר לענין לוים אמר דילפי לה רבנן בקול קול ואתא איהו למימר דמעניה עניה ילפה מינמה דכתיב בה ככה: **הלא המה בעבר הירדן.** כשהיו ישראל במדבר נאמר להם שימיני הר גריזים ועיבל ומקומם שהם בעבר השני של ירדן ישראל היו למזרח הירדן כדכתיב בני גד ובני ראובן לקחו נחלתן מעבר לירדן יריחו קדמה מזרחה (יהושע יג:)[b] ונאמר להם שהבריס האלה במעבר הירדן [c] ואילך הרבה להלן מן הירדן לגד מעבר ולא סמוך לירדן: **אחרי דרך מבוא השמש.** ומהו מבוא השמש זהו מזרח שהשמש באה משם כלומר רחוק ממזרחו של ירדן ומצינו בברכות (דף כה:)[d] כל מקום שנאמר אחרי מופלג: **שיושבים בהם כותיים.** עכשיו הן יושבין בהן שהושיבן בהם סנחריב כשהגלה עשרת השבטים דכתיב וינח מלך אשור [e] מגשים מבבל וכותה ומעוה וגו' ויושיבם בערי שומרון (מלכים ב יז) והבן ערי שומרון ניחה כדתניא במתניתין[f] שבשומרון: **פניא** לא גרס דכולה מלא מתניתא היא בספריו[g]: **ספרי כוסיים.** שם להם תורה שבכתב ואינן מאמינים בתורה שבעל פה: **בעברכם.** משמע כו כיום תקימו את האבנים בהר עיבל: **אחרי דרך.** מופלג מן המערב לאחרי לשון הפלגה והאי מבוא השמש מערב הוא לשון כי בא השמש (בראשית מח) מקום שחמה שוקעת מופלג משקיעתה והיינו לגד מזרח סמוך לירדן מיד: **בארץ הכנעני ארץ החוי היא.** בגימטריא. אינה ארץ הכנעני אלא ארץ החוי דהא שכם חוי היא דכתיב (שם לג) ויבא יעקב שלם וגו' וכתיב (שם לד) שכם בן חמור החוי נשיא הארץ: **היושב בערבה.** אינו אלא הרים: **מול הגלגל.** רחוקים מן הגלגל הם והסימנים הללו לא עליהם נאמרו ולמה נאמרו: **ר"א בן יעקב אומר לא בא הכתוב כו'.** ורבי אליעזר אמר אדרבי אליעזר בן יעקב סמך וכוותיה מפרש לקרא: **כדרך שהראה להם בראשונה.** בלאתם ממצרים בעמוד ענן לנחותם הדרך כך בא עכשיו לייסר דרכיהם ולהורותם הדרך לפי שגלוי לפניו שעתיד הענן לפסוק במיתת משה ולא יוכל עם יהושע הורה להם לאחר שיעברו את הירדן לכבוש את הארץ ילכו דרך מדבר הכנעני שהיא ערבה ואל יקיפו סמוך לגפת הירדן דרך הארץ החוי שהיא הרים וגבעות אלא יכנסו לתוכה מצד מערב רחוק מן הירדן ויקיפו ויכבשו: **אחר שני דגלים.** כדכתיב בפרשת נשא[h] גבי מסעות דגלים: **לפניכם.** משמע לפני כולכם: **בכל יום היו הלוים נושאים.** כמו קהת כדכתיב ומשמרתם הארון והשולחן וגו' (במדבר ג) **וכשסיבבו את יריחו.** כדכתיב[i] ויקרא יהושע בן נון אל הכהנים ויאמר אליהם שאו את ארון ברית ה' וגו': [j] **וכשהחזירוהו למקומו.** בימי שלמה לבית קדשי הקדשים דכתיב ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון (מלכים ח ח) והיינו החזירוהו למקומו שכשהגלה בימי עלי מתוך בית קדשי הקדשים של משכן שעשה משה משם נוטל [ש"א ד] שהמשכן נקבע בשילה וכשהחזירוהו פלשתים [שם ו] לא היה לו מקום קבוע שהרי מרב משכן שילה ונשתהא בבית אבינדב [שם ז] ומשם הביאו דוד לקוף עשרים שנה לבית עובד אדום [ש"ב ו] ומשם לעיר דוד [שם] עד שבנה שלמה את בית המקדש ובנה לו הדביר לפנים מן היכל ואמה טרקסין מוצלת במקום הפרוכת והוא קרוי מקומו המיוחד כדכתיב ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו אל דביר הבית וגו' (מ"א ח):

וכיון

ו. ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו:
דברים כה ט
ז. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם:
במדבר ו כג
ח. הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מורה:
דברים יא ל
ט. ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ:
בראשית יב ו
י. והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושדתם אותם בשיד:
דברים כז ד
יא. הנה ארון הברית אדון כל הארץ עבר לפניכם הירדן:
יהושע ג יא
יב. והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נשאי ארון ה' אדון כל הארץ במי הירדן מי הירדן יכרתון המים הירדים מלמעלה ויעמדו נד אחד:
יהושע ג יג

(a) [מופקחת פ"ח]. (b) [ספר]. (c) [ספרים סו.]. (d) [נ"ל במדבר לב רש"ן]. (e) [פרשה מד ה]. (f) [לעיל לב.]. (g) [ראה יח ב]. (h) ס"פ מישיר. (i) [נ"ל בהעלותך. במדבר יז]. (j) [יהושע יז].

הגהות הב"ח

(א) נמ' אף כאן שכם (תניא) תו"מ וי"ב רש"י נ"ב ליה ובילקוט פ' ראה נמי ליתיה: (ב) שם פמוך לירדן דכתיב והיה בעברכם כנ"ל ותיבות אלו מעבר הירדן ואילך הלא נמחק וי"ב כך הוא בילקוט: (ג) רש"י ד"ה הלא המה וכו' נמעבר הירדן מעבר הירדן ואילך הרבה: (ד) ד"ה שיושבין וכו' אלך אשור מבבל ומכותה ומעוה וגו' וישב בערי כנ"ל ותיבת מגשים נמחק:

גליון הש"ס

נמ' רבי אליעזר אמר יכו'. עיין בנכסיר שור ריש ברכות: רש"י ד"ה ובשהחזירוהו למקומו. ומצינו עוד שנשאוהו הכהנים כשהיה דוד בורח מפני אבשלום כ' ט"ו ויבא דוד ואמיתי את ארון אלהים ויראל כיון דנכלל בכלל הזכרת מקומו מקרי חד. ועיין רד"ק ביהושע ג' בפסוק והכהנים הלוים נושאים ארונו:

מוסף רש"י

ארון הברית אדון כל הארץ. ברית של הקב"ה שהיא אדון כל הארץ (יהושע ג יא). **עובר לפניכם** מקדים לפניכם ליכנס לתוך הירדן (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com